

คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

The Quality of Life of Students at the Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University

กมลรัตน์ ทองสว่าง¹

Kamonrut Tongawang¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ประชากรคือ นักศึกษาพยาบาล จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ส่วน คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว และแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย WHOQOL-BREF (Thai-version) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 99.44$, S.D. = 10.52) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และด้านสัมพันธภาพทางสังคม อยู่ในเกณฑ์คุณภาพชีวิตระดับปานกลางก่อนไปทางคุณภาพชีวิตที่ดี ($\bar{x} = 22.56$, S.D. = 2.97 และ $\bar{x} = 11.14$, S.D. = 1.59 ตามลำดับ)

¹ อาจารย์, ภาควิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เบอร์โทรศัพท์ 0888743935 Email tongawangk@hotmail.com

¹ Lecturer, Department of Nursing of Psychiatric and Mental Health Nursing, Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand. Tel-0888743935 Email: tongawangk@hotmail.com

ส่วนด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อม มีคะแนนคุณภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์คุณภาพชีวิตระดับปานกลาง (\bar{x} = 25.25, S.D.= 3.23 และ \bar{x} = 28.08, S.D.= 3.96 ตามลำดับ)

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

An assessment was made of the Quality of Life of student nurses at the Faculty of Nursing at Chaiyaphum Rajabhat University. The population consisted of 159 student nurses. The instrument used in the study was a questionnaire, which included some personal information, and the World Health Organization Quality of Life Brief Edition Series Thailand WHOQOL-BREF (Thai-version). The statistics used in the study were frequency, percentage, mean, standard deviation, and One-way ANOVA testing differences between pairs using LSD. The results of the study revealed overall that the student's Quality of Life was at a moderate level (\bar{x} =99.44, S.D.=10.52) when considering certain domains. The psychological domain score and social relationships domain score were at a moderate to good level (\bar{x} = 22.56, S.D.= 2.97 and \bar{x} = 11.14, S.D.= 1.59 respectively) whereas the physical domain score and the environment domain score were at moderate levels (\bar{x} = 25.25, S.D.= 3.23 and \bar{x} = 28.08, S.D.= 3.96) respectively.

Keywords: Quality of Life, student nurses

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมนุษย์นั้นเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

จะเห็นได้ว่าตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ.2535-2539 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ที่ยังคงให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้พัฒนาไปได้อย่างมีศักยภาพ ซึ่งสถาบันที่ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศก็คือ สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้กับประเทศ จึงเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชาติและท้องถิ่น โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และต้องส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานสามารถทำงานเพื่อดำรงชีพตนเองและเพื่อช่วยเหลือสังคม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ และมีสุขภาวะทั้งร่างกายและจิตใจ (สกอ., 2556) ซึ่งบัณฑิตหรือนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพได้นั้นจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

ชีวิตที่ดี เพราะคุณภาพชีวิตนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผลการเรียนของผู้เรียน ดังนั้น การที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติให้มีคุณภาพและคุณค่า จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย ซึ่งคุณภาพชีวิตคือระดับการมีชีวิตที่ดี มีความสุข และความพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อมภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน (สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ, 2540)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (2555-2559) (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) โดยคณะพยาบาลศาสตร์ในฐานะที่เป็น

สถาบันอุดมศึกษาซึ่งได้จัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญทั้งคุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณธรรมจริยธรรมและที่สำคัญคือคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ซึ่งจากการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ทางคณะพยาบาลศาสตร์ยังไม่เคยได้ทำการศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของนักศึกษามาก่อน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยนำแนวคิดคุณภาพชีวิตขององค์กรอนามัยโลกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถในการเรียน เพื่อให้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตพยาบาลที่สามารถออกไปรับใช้สังคมได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรคือ นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 159 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

2) แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์กร

อนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย WHOQOL-BREF (Thai-version) จำนวน 26 ข้อ (สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, 2540) เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHO-QOL - BREF -THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (self-report subjective) จะประกอบด้วย

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (physical domain)
2. ด้านจิตใจ (psychological domain)
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships)
4. ด้านสิ่งแวดล้อม (environment)

การให้คะแนนแบบวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-26 ข้อ คำถามที่มีความหมายทางบวก 23 ข้อ และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ 3 ข้อ คือ ข้อ 2 9 11 แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบ

กลุ่มที่ 1 ข้อความทางลบ 3 ข้อ

กลุ่มที่ 2 ข้อความทางบวก 23 ข้อ

การแปลผล

คะแนนคุณภาพชีวิตมีคะแนน ตั้งแต่ 26 - 130 คะแนน โดยเมื่อผู้ตอบรวมคะแนนทุกข้อได้คะแนนเท่าไร สามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดดังนี้

คะแนน	26 - 60	แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี
คะแนน	61 - 95	แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตกลางๆ
คะแนน	96 - 130	แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

แบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต แยกออกเป็นองค์ประกอบต่างๆ ได้ดังนี้

องค์ประกอบ	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	คุณภาพชีวิตที่กลาง ๆ	คุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านสุขภาพกาย	7-16	17-26	27-35
2. ด้านจิตใจ	6-14	15-22	23-30
3. ด้านสัมพันธ์ทางสังคม	3-7	8-11	12-15
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	8-18	19-29	30-40
คุณภาพชีวิตโดยรวม	26-60	61-95	96-130

เครื่องมือที่ใช้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย WHOQOL-BREF (Thai-version) จำนวน 26 ข้อ (สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล, 2540) ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลแห่งหนึ่ง ที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ราย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8406 ค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ 0.6515

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏชัยภูมิ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 159 คน โดยให้นักศึกษากรอกข้อมูลตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนและส่งคืนแบบสอบถามแก่ผู้ศึกษา ได้รับการตอบแบบสอบถามคืน 159 ฉบับ (ร้อยละ 100) คิดเป็น อัตราการตอบกลับ (Response rate) ร้อยละ 100 และวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา รายได้ของนักศึกษาต่อเดือน ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาต่อเดือน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพของผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

นักศึกษาที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 91.2 โดยศึกษาในชั้นปีที่ 3 จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 โดยนักศึกษามีรายได้อัตโนมัติต่อเดือนมากกว่า 3,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 และรายจ่ายต่อเดือน

มากกว่า 3,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7 นักศึกษาที่ให้ข้อมูลนี้ ส่วนใหญ่ ผู้ปกครอง มีอาชีพเกษตรกรรวมจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 และนักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.60 - 2.99 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพชีวิต

จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 159 คน พบว่า นักศึกษามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ คือ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 52.83 และรองลงมาคือมีคุณภาพชีวิตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 47 สรุปผลได้ดังนี้

1. นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านสัมพันธภาพทางสังคมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี (\bar{x} = 22.56, S.D. = 2.97 และ \bar{x} = 11.14, S.D. = 1.59 ตามลำดับ) ส่วนด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ

ปานกลาง (\bar{x} = 25.25, S.D. = 3.23 และ \bar{x} = 28.08, S.D. = 3.96 ตามลำดับ)

2. นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} = 94.44, S.D. = 10.52)

3. คุณภาพชีวิตด้านร่างกายของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} = 25.25, S.D. = 3.23) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดีเพียงใด (\bar{x} = 4.03, S.D. = 0.74) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆ ในแต่ละวันไหม (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน) (\bar{x} = 3.84, S.D. = 0.75) ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 3.69, S.D. = 0.67) ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ผ่านไปได้ในแต่ละวัน (\bar{x} = 3.66, S.D. = 0.81) ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตรอยู่ไปได้ในแต่ละวัน (\bar{x} = 3.53, S.D. = 1.04) ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 3.38, S.D. = 0.89) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การ

เจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักเพียงใด (\bar{x} = 3.12, S.D. = 0.84) (แสดงดังตารางที่ 1)

4. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี (\bar{x} = 22.56, S.D. = 2.97) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตท่านมีความหมายมากน้อยแค่ไหน (\bar{x} = 4.23, S.D. = 0.76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 3.94, S.D. = 0.72) ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยแค่ไหน (\bar{x} = 3.85, S.D. = 0.75) ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเองได้ไหม (\bar{x} = 3.65, S.D. = 0.79) ท่านมีสมาธิในการทำงานต่างๆ ดีเพียงใด (\bar{x} = 3.56, S.D. = 0.62) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน (\bar{x} = 3.35, S.D. = 0.89)

5. คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน

กลางค่อนข้างดี (\bar{x} = 11.14, S.D. = 1.59) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน (\bar{x} = 3.87, S.D. = 0.59) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อนๆ แค่ไหน (\bar{x} = 3.84, S.D. = 0.60) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่ไหน? (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์) (\bar{x} = 3.44, S.D. = 1.03)

6. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} = 28.08, S.D. = 3.96) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ย

สูงสุดคือ ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 4.01, S.D. = 0.79) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ท่านรู้สึกว่าคุณชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในแต่ละวัน (\bar{x} = 3.75, S.D. = 0.69) ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 3.59, S.D. = 0.87) สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 3.50, S.D. = 0.75) ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด (\bar{x} = 3.49, S.D. = 0.74) ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 3.16, S.D. = 0.79) และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด (\bar{x} = 3.14, S.D. = 0.71)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL- BREF Thai-version) จำแนกตามรายด้านและโดยรวม

องค์ประกอบ	คะแนนเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านร่างกาย	25.25	3.2315	คุณภาพชีวิตปานกลาง
การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากน้อยเพียงใด	3.12	0.8447	
ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆ ในแต่ละวันใหม่ (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)	3.84	0.7508	
ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากน้อยเพียงใด	3.38	0.8916	
ท่านรู้สึกพอใจมากแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ผ่านไปได้ในแต่ละวัน	3.66	0.8100	
ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน	3.53	1.0359	

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์กร
อนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL- BREF Thai-version)
จำแนกตามรายด้านและโดยรวม (ต่อ)

องค์ประกอบ	คะแนนเฉลี่ย (x̄)	S.D.	การแปลความหมาย
ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมาก่อน เพียงใด	3.69	0.6669	
ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดีเพียงใด	4.03	0.7373	
ด้านจิตใจ	22.56	2.9700	คุณภาพชีวิตปานกลาง ค่อนข้างดี
ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มาก น้อยเพียงใด	3.94	0.7176	
ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด	3.56	0.6223	
ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยแค่ไหน	3.85	0.7472	
ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเองได้ไหม	3.65	0.7967	
ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อย แค่ไหน	3.35	0.8858	
ท่านรู้สึกว่าชีวิตท่านมีความหมายมากน้อยแค่ไหน	4.23	0.7625	
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	11.14	1.5944	
ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น อย่างไม่ผ่านมาแค่ไหน	3.87	0.5965	
ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่นั้น	3.84	0.6046	
ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่ไหน? (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลง ได้ รวมถึง การช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์)	3.44	1.0348	คุณภาพชีวิตปานกลาง ค่อนข้างดี
ด้านสิ่งแวดล้อม	28.08	3.9618	คุณภาพชีวิตปานกลาง
ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในแต่ละวัน	3.75	0.6910	
ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด	4.01	0.7915	
ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด	3.59	0.8658	
ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น เพียงใด	3.49	0.7366	
ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่เป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด	3.16	0.7998	
ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด	3.14	0.7069	
สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด	3.50	0.7537	
ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด		3.45	0.7847
โดยรวมทุกด้าน	94.44	10.5193	คุณภาพชีวิตปานกลาง

วิจารณ์และสรุปผล

จากการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2557 พบว่ามีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีการศึกษา 2557 ที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลนั้น มีนักศึกษาเพียง 2 ชั้นปี คือ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 เนื่องจากในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลดังกล่าวอยู่ในช่วงเวลาที่กำลังเปิดรับสมัครนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และไม่มีนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 เนื่องจากได้มีกรงดรับนักศึกษาในช่วงปีนั้นคือ ปี 4 ในปัจจุบัน ทำให้ปัจจุบันไม่มีนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ดังนั้นจากผลการวิจัยที่นักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปี คือ ชั้นปีที่ 2 และ 3 มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาทั้งสองชั้นปีได้เข้ามาศึกษาอยู่เป็นระยะเวลาช่วงหนึ่งแล้ว และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนและบริบทของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิได้ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญชัย หมั่นห่อ (2550) ที่พบว่า

คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างจากงานวิจัยของ พิมพ์จันทร์ ไชยภักณา (2542) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีและกาญจนา ปินตาคำ (2551) ที่พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่อาศัยอยู่ในหอพักเอกชนโดยรวมอยู่ในระดับดี

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่านักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์จันทร์ ไชยภักณา (2542) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจากผลการวิจัยของ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2550) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษามุสลิมที่ศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านร่างกายสูงสุด และกาญจนา ปินตาคำ (2551) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ที่อาศัยอยู่ในหอพักเอกชน มีคุณภาพชีวิตทางกายต่ำสุด โดยเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในข้อการเจ็บปวดตามร่างกายมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านร่างกายในทุกๆ ข้อ แสดงให้เห็นว่า การเจ็บปวดตามร่างกายมีผลต่อการทำงานในแต่ละวัน ผลต่อความพึงพอใจในการนอนหลับ ความรู้สึกพอใจที่สามารถทำอะไรๆ ได้ผ่านไปได้ในแต่ละวัน พอใจกับความสามารถในการทำงาน การที่ต้องไปรับการรักษาพยาบาลและสามารถไปไหนมาไหนได้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่านักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของसानิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2550) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษามุสลิมที่ศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของกาญจนา ปินตาคำ (2551) ที่พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่อาศัยอยู่ในหอพักเอกชนโดยรวมอยู่ใน

ระดับดี โดยเมื่อพิจารณาตามรายองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตด้านจิตใจจะพบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีความแตกต่างกันโดยมีสาเหตุจากความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น การมีความสุข ความสงบ ความสมหวัง มีผลต่อการมีสมาธิในการทำงานต่างๆ การยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง ความรู้สึกที่ไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล และความรู้สึกว่าชีวิตของตนเองมีความหมายมากนักน้อยเพียงใด

คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม จากการศึกษาค้นคว้าที่นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ปินตาคำ (2551) ที่พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่อาศัยอยู่ในหอพักเอกชนโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ขึ้นอยู่กับความพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน และความพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อนๆ แค่ไหน

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2550) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษามุสลิมที่ศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบพบว่า นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จะมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวันนั้นก็ต่อเมื่อมีความพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ในตอนนี้มากน้อยเพียงใด ความพอใจที่สามารถจะไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด การได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด การมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด สภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ และความพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของนักศึกษามากน้อย

เพียงใด การที่นักศึกษาพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่านักศึกษามีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ความพอใจที่สามารถจะไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นเพียงใด การได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด การมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด สภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ และความพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของนักศึกษามากน้อยเพียงใด ส่วนองค์ประกอบว่านักศึกษามีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่านักศึกษารู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใดและมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด ในองค์ประกอบที่นักศึกษาจะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นนั้นขึ้นอยู่กับว่านักศึกษารู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันและมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด ในองค์ประกอบที่นักศึกษาได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าสภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพและพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของนักศึกษามากน้อยเพียงใด ส่วนองค์ประกอบ

นักศึกษาได้พักผ่อนคลายเครียดมากขึ้นน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ และความพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของนักศึกษามากน้อยเพียงใด

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวคิดในการวางแผนกิจกรรมต่างๆ ของคณะพยาบาลศาสตร์ และของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา เพื่อให้ศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในแต่ละคณะ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และควรศึกษาหาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ งบประมาณปี 2557

เอกสารอ้างอิง

- UNESCO. (1981). *Quality of life: An orientation to population to population*. Bangkok: UNESCO.
- Zhan, L.. (1992). Quality of life: Conceptual and measurement issues. *Journal of Advance Nursing*. 7(12): 759-800.
- กาญจนา ปินตาคำ. (2551). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่อาศัยอยู่ในหอพักเอกชน*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์สิ่งแวดล้อม. เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *การปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เจริญชัย หมั่นห่อ. (2550). *คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม*. ผลงานวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ชัชชัย อนุสรณ์ธีรกุลและคณะ. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กับประชาชนที่ชุมชนสามเหลี่ยมในช่วงอายุเดียวกัน. *ศรีนครินทร์เวชสาร*. 23(2): 200-206.
- ทะนงศักดิ์ วันชัย. (2553). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ*. รายงานวิจัย งบประมาณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ปีงบประมาณ 2552, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.
- สุวัฒน์ มหันต์รินทร์กุล, ปรีทรรศ ศิลปกิจ และวนิดา พุ่มไพศาลชัย. (2541). *คุณภาพชีวิตของคนไทยในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ*. ทูลสนับสนุนจากกรมสุขภาพจิต โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่.